

Prosjektleder Liv Holmefjord
Prosjektmedarbeider Frida Enholm Husem

Oslo, 9. februar 2023

Vår ref.: JP-0002

Innspill til arbeidet med å utvikle næringsplaner til havs

Jeg takker for muligheten til å delta på digitalt innspillsmøte den 26. januar 2023. Nedenfor følger Biomarint forums foreløpige innspill til arbeidet med å utvikle næringsplaner for norske havområder.

Biomarint forum består av LO med forbundene Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN), Industri Energi, Fellesforbundet, Norsk Sjømannsforbund og Norsk Sjøoffisersforbund. NHO med Sjømat Norge og Norsk Industri, samt Norges Fiskarlag og Fiskebåt. Vi representerer det brede spekteret av sjømatbedrifter, leverandørbedrifter og fagarbeidere, fiskere, rederier og sjøfolk i den biomarine verdikjeden i Norge. Sammen ønsker vi i Biomarint forum å bygge oppunder den norske modellen gjennom å jobbe for økt oppmerksomhet og forståelse for en aktiv biomarin politikk som en viktig del av den grønne omstillingen - gjennom økte verdier og flere arbeidsplasser med ordnede lønns- og arbeidsforhold i alle deler av den marine verdikjeden i Norge.

FNs bærekraftsmål er utgangspunktet

Både regjeringen og næringen selv har som mål at Norge skal bidra til at FNs bærekraftsmål skal nås. Begrepet bærekraftig utvikling ble definert av Brundtland-kommisjonen i FN-rapporten "Vår felles framtid" allerede i 1987, som; «*En utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.*» For at utviklingen skal være bærekraftig peker kommisjonen i tillegg på at det må være balanse mellom de tre dimensjonene, klima og miljø, økonomi og det sosiale aspektet.

Det finnes tilsynelatende flere motstridende hensyn innenfor FNs 17 mål for bærekraftig utvikling og de 169 delmålene som verden skal nå innen 2030. Biomarint forum har hovedmål 8 om "*å fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid til alle*" som grunnleggende utgangspunkt for det samarbeidet partene i næringen har inngått. Hovedmål 2 lyder som følger: *Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk*. Målet handler om at alle mennesker skal ha tilgang på næringsrik og bærekraftig mat hele året, og at ingen skal sulte. Hovedmål 14 lyder: *Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling*. Norge har naturgitte forutsetninger for sjømatproduksjon og også å kunne øke vår produksjon innenfor bærekraftige rammer slik regjeringen har som mål. Et faktum i denne sammenheng er at mindre enn 3 % av maten til verdens befolkning stammer fra havet til tross for at den årlige bioproduksjonen i havet er på samme nivå som på land, og matproduksjonen på land har ledet til overbelastning av miljøet.

Regjeringen må sikre areal for matproduksjon til havs

Det som fremstår som utfordrende for partene i Biomarint forum, er at det oppleves som noe uklart hva som er regjeringens sjømatpolitiske mål når det gjelder næringsutvikling og vekst, sett opp mot ambisjonene i EUs Green Deal og FNs naturtoppmøte om 30 % marint vern, samt forholdet til annen og ny næringsvirksomhet i norske kyst- og havområder.

Europa er akkurat nå i en energikrise, mens hele verden kan stå på trappene til en matvarekrise. Fiskeri, havbruk og høsting av andre "nye" biomarine ressurser i norske havområder vil kunne spille

en enda viktigere rolle i global matforsyning, i tillegg til den verdiskaping og arbeidsplasser det innebærer for Norge. Tilgang til areal vil være avgjørende.

Biomarint forum oppfatter at regjeringen har fokus på god sameksistens. Nødvendige ressurser må settes av til Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet for å sikre trygg kunnskap om hvordan eksisterende og nye næringer påvirker hverandre og økosystemene. Vi er f.eks. opptatt av at det parallelt med den kartleggingen av nye egnede områder for havvind som pågår, må sikres at de områdene som er best egnet for fiske og matproduksjon til havs blir avsatt til det. Det arbeidet som er igangsatt med næringsplaner for Nordsjøen, Barentshavet og Norskehavet vil kunne bli et viktig verktøy for å vurdere havnæringenes behov for areal og egnede områder for ulike typer næringsaktivitet og mulig sameksistens. Her er det en forutsetning at regjeringen legger opp til bred forankring med de berørte havnæringene.

Energisituasjonen i Norge og Europa og hensynet til norsk leverandørindustri tilsier at det haster å komme i gang med havvindproduksjon, men Biomarint forum vil appellere til at "vi skynder oss grundig". I tillegg til å finne ut hvordan næringer i havet ikke bare skal kunne leve side om side, men også legge til rette for at enkelte næringer kan høste synergier av hverandre. F.eks. havvind og havbruk til havs.

En aktiv biomarin politikk som del av den grønne omstillingen

I tråd med FNs mål er regjeringen opptatt av å utvikle en mer bærekraftig matproduksjon. I følge NFDs budsjettproposisjon for 2023 står fôr og fôrproduksjon for over 70 prosent av klimagassutslippene i havbruksnæringen. Hovedgrunnen til det er at over 90 prosent av fôrråvarene blir importert. Vi er derfor glade for at regjeringen har varslet at bærekraftig fôr skal være ett av to samfunnsoppdrag i den nye langtidsplan for forskning og at regjeringen har som målsetning i Hurdalsplattformen at alt fôr til havbruksnæringen skal komme fra bærekraftige kilder innen 2030 og bidra til å redusere klimagassutslipp i matsystemene.

Restråstoff fra fiskeriene utgjør store verdier og verdifulle proteiner. En betydelig andel av restråstoffene blir i dag utnyttet, men det er fortsatt et stort potensial for å øke dette innenfor alle områder av havbruk og fiskeri. Mye vil kunne spinne ut av foredlingsindustrien. Biomarint forum mener at regjeringen må ha fokus og legge til rette for høsting av utnyttede marine ressurser som f.eks. zooplankton og mesopelagiske arter som potensial for økt matproduksjon. Havforskningsinstituttet har i sine modeller indikert at det kan fangstes i alle fall 3,3 millioner tonn raudåte av en årlig produksjon i Norskehavet på 300 millioner tonn, uten at det observeres indikasjoner på belastning på økosystemet. Raudåte kan bl.a. brukes som marin ingrediens i fiskefôr til akvakultur og redusere behovet for importert soya, og være et viktig bidrag til vekst i norsk havbruksnæring, samtidig med redusert klimautslipp.

Vårt utgangspunkt er at bærekraftig vekst og innovasjon innen den biomarine næringen er et av Norges viktigste bidrag til å nå FNs bærekraftsmål. Biomarint forum mener norsk sjømatproduksjon gjennom god og forsvarlig forvaltning, med tilgang på egnede produksjonsområder og lokaliteter kan bidra til økt og bærekraftig sjømatproduksjon, herunder høsting, i tråd med FNs bærekraftsmål 2 og 14.

Med hilsen
BIOMARINT FORUM

Jørn Prangerød (Sign.)
Daglig leder